

njej soočile mnenja o knjigi Jesse Crispin *Zakaj nisem feministka* in jo postavile v kontekst današnjega časa. Po okrogli mizi se je festivalski program nadaljeval z dogodkom Fokus: Teorija, na katerem so predavali člani in članice programske ekipe Itn. Predavanja so nastala po njihovih diplomskih in magistrskih nalogah. Predavali so Nika Pušlar (*Cenzura v sodobni kitajski literaturi*), Matevž Rems (*Vitomil Zupan – Človek v vojni, vojna v človeku*), Mark J. Užmah (*Je branje še vrednota na sebi?*) in Tjaša Gajšek (*Cigan, ampak najlepši*). Prvi festivalski dan se je zaključil s koncertom mladega ljubljanskega benda Masaž.

Drugi festivalski dan se je začel z delavnico Romani za mladino: Zakaj naj jih odrasli (ne) berejo? Skupaj z avtorico tega prispevka sta jo vodila Mark J. Užmah in Sara Špelec, sodelovali pa so še drugi člani programskega odbora festivala, ki so občinstvu predstavili nekaj svežih mladinskih knjig, razvnela pa se je tudi zanimiva debata. Temu je sledila nova serija predavanj pod skupnim naslovom To (ni)sem jaz: literatura in identiteta, dogodek, na katerem so svoje poglede na temo razkrili antropolog Rajko Muršič, proučevalec knjižnih študij, urednik in pisatelj Andrej Blatnik ter umetnica Samira Kentrić. Tudi letos smo pripravili festivalsko publikacijo, ki se je tokrat dotikala življenja mladostnikov v času karantene in je že ob objavah pričevanj dijakov in študentov na družabnih omrežjih festivala doživela nepričakovano velik in naklonjen odziv. Publikacijo *Moja soba* smo v okviru festivala predstavili z branjem pričevanj, ki so ga pripravile članice dijaškega društva Novi dijak in pobudnica projekta, dijakinja Ela Potočnik ter moderatorica Nika Kovač. Temu je sledilo zdaj že tradicionalno pesniško branje Menjalnica poezije, na katerem si uveljavljeni pesniki in pesnice izmenjajo pesmi z mladimi pesniki in pesnicami, ki šele začenjajo

svojo pot. Tokratni dvojci so bili: Ela Potočnik in Nina Dragičević, Lara Matos in Gregor Podlogar ter Ana Hudobivnik in Andrej Rozman – Roza. Po (kot vedno) navdihujočem, prijetnem in toplem dogodku smo festival zaključili z odličnim performansom *Tu sem* po istoimenski knjigi avtorjev Andraža Rožmana, Klare Širovnik in Nike Kovač, v katerem so nastopile članice programskega odbora Sara Špelec, Mija Kramar, Neža Vadnjal in Ela Potočnik pod mentorstvom Jaše Jenulla in Urše Strehar Benčina.

6. festival angažiranega pisanja je zopet prinesel raznolik preplet ustvarjalnosti mladih in srečanj z uveljavljenimi avtoricami in avtorji. Odpiral je vprašanja, ki si jih zastavljajo člani programske ekipe, odzval se je na trenutno družbeno dogajanje, dogodki so bili tehtno zasnovani in vsebinsko bogati, festival je zabeležil tudi zelo dober obisk (in to kljub dežju in nedostopnosti Vodnikove domačije zaradi Ljubljanskega maratona). Organizacija in vodenje dogodkov je skoraj v celoti v rokah ekipe mladih sodelavcev, ki so svoje delo opravili suvereno in zavzeto, zato ni naključje, da dobivajo povabila za vodenje literarnih dogodkov izven festivala Itn. Med drugim bodo v letu 2023 kot moderatorji sodelovali tudi na festivalu Fabula. Vsako leto znova se Itnjevci veselimo naslednjega festivala in si pravimo: In tako naprej! Seveda je tako tudi tokrat.

Alenka Veler

BOOKBIRD 2021

Osrednja tema **prve številke** revije *Bookbird* iz leta 2021 je multimodalnost v mladinski književnosti. Večina avtorjev se v prispevkih osredotoči na slikanice, katerih izpovedna moč temelji

na medsebojni odvisnosti besedila in ilustracij.

Xi Chen se v prispevku *Repackaging Chinese Culture through Diverse Visual Arts: A Multimodal Approach to Contemporary Chinese Picturebooks* (Obnovitev kitajske kulture s pomočjo različnih vizualnih umetnosti: Multimodalni pristop k sodobnim kitajskim slikanicam) posveča sodobnim kitajskim slikanicam z multimodalne perspektive, in sicer skozi tri tradicionalne kitajske vizualne umetniške oblike: papirnate izrezanke, kitajsko slikarstvo in glinaste skulpture. Uporaba teh vizualnih umetniških oblik je pomagala ustvariti različne vizualne pripovedi v sodobnih kitajskih slikanicah. V slikanici *Dim* (avtor besedila je Wenxuan Cao, Andersenov nagrajenec leta 2016) je večkrat nagrajena, tudi z zlatim jabolkom na BIB 2013, ilustratorka Rong Yu s papirnatimi izrezankami in risbami še podkrepi sporočilo knjige, ki poudarja pomen harmonije v kitajski kulturi. V slikanici *Jaz sem Hua Mu Lan*, ki jo je napisala Wenjun Qin, ilustrirala pa Rong Yu, sta z besedami in s slikami z uporabo izrezank združili ljudsko balado in sodobno pripoved. Kitajsko slikarstvo je tradicionalna umetniška oblika, pri kateri se na slikarski papir nanašajo črnilo in vodne barve. Z načinom izraza v tradicionalnem kitajskem slikarstvu je v slikaniški izdaji ljudske pravljice *Streha pušča* Chuan Liang uspelo s tremi barvami (črno, belo in sivo) ponazoriti reakcije likov ob govornem nesporazumu. Z uporabo črnila in barv pa je Dayong Gan v slikanici *Vprašanja malega zajčka* pričaral toplino doma in razumevanje med starši in otroki. Izdelovanje skulptur iz gline je na Kitajskem zelo razširjeno. V slikanicah je ta posebna oblika vizualnega pripovedništva, ki omogoča otrokom razumljivejši in lažji tridimenzionalni pogled na stvari, redko uporabljena. Kot dober primer tovrstne slikanice navede avtor *Posaditev hruške*

(Lin Douzi Studio), ki bralcem omogoča lažje razumevanje odnosov med ljudmi.

Karly Marie Grice, Rachel L. Rickard Rebellino in Caitlin Murphy v prispevku »Mismatched Yet Perfectly Puzzled«: *Collage and/as Black Girls' Literacies in Piecing Me Together* (Neusklajeno vendar odlično sestavljeno«: Kolaž in/kot pismenost temnopoltega dekleta v knjigi *Sestavi me skupaj*) analizirajo večkrat nagrajeni roman, namenjen mladim odraslim, *Piecing me Together* (2017) ameriške pisateljice Renée Watson. V romanu je uporabljen kolaž, s katerim spregovori o identiteti temnopoltnih, njihovi zgodovini in sedanosti.

Roxanne Harde je za svoj prispevek »The Flavors Mix Together Slowly«: *Cooking Connections in Picture – Cookbooks* (»Okusi se mešajo počasi«: kuhinjski stiki v kuharskih slikanicah) izbrala več slikanic, v katerih so sicer recepti in je govora o kuhanju, a je vse povezano v zgodbe o medgeneracijskem prenašanju tradicije znotraj družine in o seznanjanju s svojo kulturno tradicijo in tudi zgodovino drugih ljudi, članov današnjih multikulturnih skupnosti.

Stella Chitralkha Biswas v prispevku *A Revolution in Print: Multimodality in Bengali Children's Literature and Its Challenges* (Revolucija v tisku: Multimodalnost v bengalski mladinski književnosti in njeni izzivi) opiše razvoj multimodalnosti v bengalski literaturi za mlade, ki je povezan z razvojem tehnologije, globalizacijo, modernim pristopom do sodobnih otrok in mladostnikov, kar so v periodiki in v knjigah upoštevali tako avtorji besedil kot ilustratorji, ki so besedila privlačno in kvalitetno dopolnili. Opiše tudi številne aktivnosti, s katerimi si prizadevajo vzgojiti dobre in kritične mlade bralce.

Catalina Millán-Scheiding v prispevku *Who Came First, the Lion or the Bear?* (Kdo je prišel prej, lev ali medved?) analizira prevod izjemno uspešne

knjige *We're Going on a Bear Hunt* (*Gre-mo na lov na medveda*), katere original je izšel leta 1989, v španski jezik (*Vamos a Cazar un Oso*). Zgodba te slikanice je bila morda ljudska pesem, v kateri je bil medved včasih zamenjan z levom, in je pogosto spreminjala modalnost z adaptacijami v muzikal in v priredbe za sodobne elektronske medije.

V prispevku *Rethinking Sukumar Ray's Abol Tabol as a Multimodal Text* (Razmišljanje o *Abol Tabol* Sukumarja Raya kot multimodalnem tekstu) razmišlja Hirak Bhattacharya o knjigi *Abol Tabol*, knjigi nonsensnih verzov bengalskega pesnika in pisatelja Sukumarja Raya (1887–1923), v kateri je z vključitvijo skečev o svojih namišljenih bitjih ustvaril multimodalne tekste.

Univerzitetna profesorica Susan Corapi opiše v prispevku *Language Learning with the Novels of Thanhà Lai* (Učenje jezika z romani pisateljice Thanhà Lai) poučevanje svojih študentov, bodočih učiteljev, s pomočjo mladinskih romanov vietnamsko-ameriške pisateljice Thanhà Lai. V romanih niso opisane le težave priseljencev pri učenju novega jezika, ampak tudi zgodbe o odhodu iz matične države in o prihodu v drugo državo ter stiske, ki jih mladi doživljajo v novem okolju. Susan Corapi svoje študente opozarja na sporočila knjig, da bo boljše poznavanje življenja priseljencev in njihove kulture omogočilo lažje navezovanje stikov z njimi, novim priselencem pa olajšalo vključevanje v novo okolje.

Antje Ehmann v prispevku *A New Slovenly Peter World* (Nov svet Petra Kuštra) podrobno predstavi nove prostore muzeja Struwwelpeter Museum v Frankfurtu ob Majni. Iz starih prostorov, kjer je muzej domoval več kot štirideset let, je bil v začetku leta 2020 preseljen na lokacijo v centru starega mesta. Z bogastvom eksponatov in prireditev vabi na obisk mlade in odrasle.

Katja Wiebe opiše v prispevku »Europe Illustrates the Grimms« or »A Magical Time at the International Youth Library« (»Evropa ilustrira Grimma« ali »Čaroben čas v Mednarodni mladinski knjižnici«) odmevno razstavo, posvečeno ilustriranju pravljic bratov Grimm, in spremljajoče strokovne prireditve, ki so jih pripravili v Mednarodni mladinski knjižnici v Münchnu.

Na straneh, ki so posvečene novicam IBBY, je predstavljena mednarodna poslanica ob 2. aprilu, mednarodnem dnevu knjig za otroke 2021. Sponzor poslanice je Ameriška sekcija IBBY. Avtorja poslanice z naslovom *Glasba besed* sta kubansko-ameriška pesnica in pisateljica Margarita Engle in brazilski ilustrator Roger Mello. Liz Page, ki skrbi za to rubriko, objavlja tudi imena članov mednarodne žirije za Andersenovo nagrado 2022, med katerimi je tudi dr. Tina Bilban iz Slovenije, ter informacije o 37. mednarodnem kongresu IBBY, ki je potekal od 10. do 12. septembra 2021 v Moskvi.

Osrednja tema prispevkov **druge številke** sta dom in družina.

Maria V. Acevedo-Aquino opiše v prispevku *Representations of Food Insecurity in Contemporary Picturebooks* (Prikaz pomanjkanja hrane v sodobnih slikanicah) raziskavo sodobnih slikanic v ZDA, v katerih je govora o pomanjkanju hrane. Kot tipične primere izpostavi in analizira štiri slikanice. Sicer pa je raziskava pokazala, da je problem pomanjkanja hrane v ZDA v večji meri prisoten pri migrantih in nebelcih. Problem je tako obsežen, da bi ga bilo treba začeti reševati sistemsko. Dobrodelne akcije posameznikov so sicer plemenite in dobrodošle, a žal ne zadoščajo.

Smadar Falk-Peretz je v prispevku *With »Open Arms and Generous Heart«* (Z »razprostrtimi rokami in velikodušnim srcem«) z izbranimi knjigami Tamare

Verete-Zehavi, pisateljice za otroke in mlade odrasle, predstavila literaturo o beguncih v sedanji izraelski mladinski literaturi. Pomen doma in družine je za begunce posebna vrednota, ki pa ni samoumevna.

Dee Michell v prispevku *Blood Doesn't Define Evotypical Families: Eleanor Spence's Stories of Informal and Formal Foster Care in Australia* (Kri ne opredeljuje evotipičnih družin: Zgodbe Eleanor Spence o neformalni in formalni rejniški skrbi v Avstraliji) opiše tri dela priznane avstralske pisateljice Eleanor Spence. To so zgodbe o družinskih tvorbah, ki presegajo krvne vezi, člane tovrstnih družin povezuje močna medsebojna skrb za preživetje.

Desetletja je čilsko literaturo za otroke zaznamovalo neupoštevanje in nerazumljeno otroštvo. Isabel Ibaceta v svojem prispevku *Bodies and Voices in Chilean Children's Literature: Fifty Years of Silencing Childhood (1920–1970)* (Telesa in glasovi v čilski literaturi za otroke: petdeset let zamolčanega otroštva /1920–1970/) predstavi čilsko literaturo za otroke, še posebej v obdobju, ko so bili otroci v družbi in v družini podceñjani.

Inês Costa v prispevku *The Winner Takes It All?* (Zmagovalec pobere vse?) vzame pod drobnogled nagrajene knjige doma in v tujini, ki so v zadnjih letih izšle pri portugalski založbi Planeta Tangerina. Ta je leta 2013 na bolonjskem knjižnem sejmu prejela nagrado za najboljšo evropsko založbo za otroke. Inês Costo je zanimalo, kako so nagrade vplivale na prevode knjig in v katerih jezikih in državah so prevodi izšli. V članku omenja tudi analizo Mihe Kovača in Rüdigerja Wischenbarta *Diversity Report 2010: Literary Translation in Current European Book Markets. An Analysis of Authors, Languages, and Flows*.

V rubriki Authors/Illustrators and Their Books sta predstavljena dva

avtorja. Pisateljica Beverley Naidoo je mladost preživela v Južnoafriški republiki v času apartheida, sedaj pa živi v Združenem kraljestvu; v pogovoru z Julijo Hope opiše svoje življenje in svoje pisanje, v katerem se zavzema proti rasizmu. Tudi David Henry Wilson, angleški pisatelj, pesnik, avtor gledaliških del in izjemen prevajalec številnih del, med njimi devetdesetih slikanic za založbo NorthSouth Books, v razgovoru z Riky Stock spregovori o svojem delu.

Za rubriko Children and Their Books je Eun Young Yeom iz Južne Koreje v prispevku *Stories Blossom* (Zgodbe v razcvetu) opisala svoje izkušnje pri poučevanju in učenju tujega, angleškega jezika s pomočjo literature in o posebno pomembni vlogi slikanic. Somayeh Sادات Hashemi in Narges Babaei, obe iz Irana, v prispevku *Virtual Travel Experiences* (Prave potovalne izkušnje) poudarita, kako pomembno je, da mladi berejo literaturo, ki opisuje potovanja v druge kraje in dežele in nova spoznanja.

V rubriki Letters je objavljen prispevek *Peaceful Piggy's Paratext: Meditation for Children and Cross-Cultural Translation* (Paratekst v *Peaceful Piggy*: Razmišljanje o prevajanju za mlade in o različnih kulturnih okolij), v katerem Natasha Heller pokaže na primernost uporabe parateksta pri določenih prevodih, s katerim se pojasnijo navade ljudi, ki živijo v okolju z drugačno kulturno tradicijo.

Na straneh, namenjenih dejavnostim IBBY, je objavljena informacija o kandidatih za Andersenovo nagrado 2022, med katerimi sta bila tudi Peter Svetina in Damijan Stepančič iz Slovenije. Mednarodna žirija je nagrajenca za literaturo in ilustracijo razglasila na sejmu otroških knjig v Bologni 2022, nagradi pa sta bili podeljeni na 38. kongresu IBBY v Putrajayi v Maleziji. Sledijo poročila o časovni predstavitvi (zaradi pandemije) 37. kongresa IBBY v Moskvi iz leta 2020

v leto 2021 in poročila o uspešnih razstavah *Silent Books* v Koreji, Novi Zelandiji in Avstraliji. Napovedana je tudi izdaja knjige *Bookbird: A Flight through Time*, ki prikaže razvoj in rast revije *Bookbird* od začetkov do danes.

Članki v **tretji številki** obravnavajo tematiko družbene pravičnosti v povezavi z mladinsko literaturo kot virom informacij, sprememb in upanja.

Tehmina Pirzada se v prispevku *Boundary Crossing and Social Justice in A Girl Called Genghis Khan* (Prestopanje meja in družbena pravičnost v *Dekle, imenovano Džingiskan*) posveti knjigi *A Girl Called Genghis Khan* pisateljice Michelle Lord in ilustratorke Shehzil Malik, v kateri je opisano življenje šampionke, pakistanske igralka skvoša Marie Toorpakai Wazir. V najstniških letih se je preoblekla v fantovska oblačila in se poimenovala Džingiskan, da bi lahko enakovredno fantom trenirala in tekmovala v svojem priljubljenem športu. Kasneje je nekaj časa živela v Kanadi, a se je vrnila v Pakistan, kjer se zavzema za pravice žensk.

Pobuda za prispevek Lynne Wiltse *After They Gave the Order: Students Respond to Canadian Indian Residential School Literature for Social Justice* (Po izdaji ukaza: Odgovor študentov na literaturo za družbeno pravičnost v kanadskih indijanskih rezidenčnih šolah) je bil referat kanadske pisateljice Deborah Ellis na IBBY kongresu v Atenah leta 2018, ki je bil objavljen v reviji *Bookbird* 2019 št. 1. Prispevek je analiza raziskave o branju in odzivu na literaturo za otroke in mladostnike, ki obravnava vprašanja diskriminacije in neenakopravnosti ter motivacijo mladih bralcev za uresničevanje sprememb.

Colin Haines v prispevku »*No Place Like Home*«: *Immigration, Migration, and Loss in Two American Picturebooks* (»Doma je najlepše«: Priseljevanje,

selitev in izguba v dveh ameriških slikanicah) proučuje na primerih dveh slikanic iz leta 1993 – *Grandfather's Journey* (*Dedovo potovanje*) japonsko-ameriškega pisatelja in ilustratorja Allena Saya ter *Amelia's Road* (*Amelijina pot*) pisateljice Linde Jacobs Altman in ilustratorja Enriqueja O. Sancheza, obeh iz ZDA – občutke otrok ob izgubi doma in njuno spoprijemanje s tem problemom.

Joe Sutliff Sanders in Xia Zhao v prispevku *The Coin in the Rice in the Spoon: Perspectives within Perspectives in A New Year's Reunion* (Kovanec v žlici riža: Perspektive v perspektivi *Novoletnega snidenja*) opišeta slikanico *A New Year's Reunion* (avtorica besedila Li-Quiong Yu, ilustrator Cheng-Lian Zhu), ki je leta 2009 prva prejela Feng Zikai nagrado za otroško slikanico. S prevodom v angleški jezik je postala znana širšemu bralskemu občinstvu, ki je z zanimanjem spremljalo zgodbo o kratkotrajni, novejtni vrnitvi očeta, delovnega migranta, k svoji družini. Slikanica odpira vpogled v sodobno družbeno in gospodarsko življenje na Kitajskem.

Amanda Deliman je opravila raziskavo, kako z literaturo spodbuditi mlade k razmišljanju o skupnosti in k ukrepanju za izboljšanje razmer v njej. V prispevku *Picturebooks and Critical Inquiry* (Slikanice in kritično poizvedovanje) opiše delo z učenci, ki jih je ob izbranih slikanicah usmerjala k razmišljanju in pogovoru o sodelovanju pri ustvarjanju skupnosti in aktivnem delovanju v njej, o družbeni odgovornosti, o empatiji, o dobrodelnosti in o lastnem kritičnem razmišljanju.

Samantha Stephens in Leonie Rutherford sta za svoj prispevek *Storytelling as Intergenerational Connection: Challenging Ageism through Metafiction in Recent Writing for Young People* (Pri-povedovanje zgodb kot medgeneracijsko povezovanje: oporekanje ageizmu z metafikcijo v današnjem pisanju za

mlade) izbrali nekaj knjig, s katerimi želita prikazati, da knjige, v katerih imajo odrasli pripovedovalci osrednjo vlogo, lahko ustvarijo različne zgodbe o starosti in staranju, ki spreminjajo stereotipne poglede.

V rubriki *Authors/Illustrators and Their Books* se na vprašanja Doris Breitmöser odziva Robyn Sheahan-Bright, avstralska pisateljica, založnica, kritičarka, promotorica branja, predsednica avstralske sekcije IBBY in pred kratkim imenovana za »Member of the Order of Australia«. Melanie Duckworth pa predstavlja avstralsko pisateljico Christobel Mattingley (1931–2019).

V rubriki *Children and Their Books* predstavi Angela Chalkiopolou svoje kreativne delavnice, na katerih s knjigami in drugimi mediji spodbuja otroke k branju in k lastni ustvarjalnosti.

V rubriki *Letters* je objavljen prispevek Antonia Causarana o pomembnem in uspešnem povezovanju mladinske literature in učnega načrta, še posebej v izobraževalnem procesu priseljencev. Učiteljem pomaga pri navezovanju stikov z učenci, učencem pa pomaga pri razumevanju okolja in pri iskanju samih sebe.

V drugem pismu pa Valerie Coghlan opiše priprave na izdajo publikacije *Bookbird: A Flight through Time*, ki predstavlja zgodovino revije *Bookbird*.

Liz Page nas v informacijah o IBBY in delovanju v posameznih sekcijah na kratko obvešča tudi o oblikah praznovanja mednarodnega dneva knjig za otroke v nekaterih državah, med njimi tudi v Sloveniji, in o projektu IBBY Yamada Projects 2021, s katerim IBBY podpira dejavnosti za spodbujanje branja mladih v različnih državah.

V **četrty številki** revije so predstavljeni nominiranci za Hans Christian Andersen Award 2022, najprestižnejšo mednarodno nagrado na področju mladinske književnosti. Nagradi sta pravzaprav dve, ena je podeljena pisateljici ali pisatelju za celoten opus, ena pa ilustratorki ali ilustratorju za celoten opus. Kandidata za nagrado iz Slovenije sta pisatelj Peter Svetina in ilustrator Damijan Stepančič. V tej številki so navedeni tudi vsi dosednji prejemniki Andersenove nagrade in člani mednarodne žirije za Andersenovo nagrado 2022, med katerimi je tudi dr. Tina Bilban, predsednica Slovenske sekcije IBBY.

Tudi v tem letniku si zaslužijo pozornost v vsaki številki priporočane strokovne knjige o mladinski književnosti in mladinske knjige, o katerih dobimo podatke na objavljenih poslanih dopisnicah.

Tanja Pogačar